

מראי מקומות - יבמות

ט.

כל האיסור הוא רק לישא אותה, אבל אם כבר נשוי, אין עוד איסור ביאה. משא"כ בבעולה ממש, אז לא אמרי' [עכ"פ בבעולת חבירו] דסופה להיות בעולה תחתיו, וא"כ איסור בעולה קיים לנצח, דכל פעם שבא עליה בא על בעולה שהיא עליו באיסור עשה. וזה הק' הגמ' גם לגבי בעולת עצמו, כיון דסופה להיות בעולת עצמו, א"כ לכאו' יש כאן רק המצות עשה לישא בתולה, ואי"ז לאו הבא מכלל עשה, שהרי סופה להיות בעולת עצמו תחתיו, וא"כ למה לא אמרי' דאם נשא נשוי ממש, ונשארה הגמ' בקו'. וע' בקרן אורה שכ' דדוקא בעולת עצמו אם נשא נשוי, וביאר ד"משום פסול בעולה לכ"ג אינו אלא בשעת ליקוחין דמצוה לישא בתולה, אבל אין בה פסול הגוף לאוסרה לעולם כיון דסופה להיות בעולה או בוגרת וכו' תחתיו, ואע"ג דבשעת קיחה עבר בעשה, אבל אין האיסור עליו לעולם, אך בעולת חבירו כיון דנפגמה ע"י אחר וסופה לא הי' עומד לזה, חל האיסור עליו לעולם וכל ימי קיימא באיסור עשה", ומשמע על דרך הזכר יצחק.

ג. הכא נמי סופה להיות בעולה תחתיו

הק' הריטב"א, הא גם בבעולת חבירו יכולים לומר כן, דהא סופה להיות בעולה תחתיו [דלא ס"ל להריטב"א לחלק ולומר דסופה להיות בעולת עצמו תחתיו, אלא דס"ל דבעולה הוי בעולה, ואין חילוק]. ותי' "דלא אתמר האי טעמא אלא בפסול שאין גנאי שלו גדול, כגון בוגרת ומוכת עץ ובעולת עצמו" (ומשמע דאיכא צירוף הוא בין הא דסופה להיות וכו' והא דאין גנאי גדול כ"כ, וצ"ב עדיין).

ד. כמאן אזלא הא דתניא מאלה אתה עושה

חלל ואי אתה עושה חלל מנדה, כמאן כראב"י

כ' התוס' ישנים, דאילו לרבנן לא מצי אתי, דסברי שיש חלל מנדה. וע"ש שנתקשה התו"י לפי רבנן מהו המקור להא דנעשה חלל מנדה. אולם ע' בריטב"א שכ' דמה דאמרי' כמאן אזלא וכו' כראב"י, היינו דרך ראב"י דריש מהאי קרא דאי אתה עושה חלל מנדה, אבל לדינא כ"ע מודו דהבא על הנדה אינו עושה חלל.

א. לומר שאינו משלם קנס כמפותה

כ' הקרן אורה להסתפק בכל חייבי לאוין שהמפתה עבר ונשא אותה אם נפטר מהקנס, או דלמא דוקא במפותת עצמו הדין כן. והביא מהא דנקטה הגמ' הדין כן רק במפותת עצמו דאם נשא נשוי, אבל במפותת חבירו לא אמרי' כן, משמע דרק במפותת עצמו הדין כן, דפטור מקנס ע"י הנשואין, ומשום דמוציא בגט אינו אלא מדרבנן [עכ"פ לפי אותן השיטות]. אולם כ' המשנה למלך (נערה בתולה א, ג בתחלת דבריו) "ודע, דאין חילוק בין איסור זה דבעולה לכ"ג לשאר איסורין, דה"ה נמי אם עבר ולקח אחת מחייבי לאוין מהני לי' מה שנשא למיפטרי' מקנסא". והמשיך לבאר דמה שנקט הדין דוקא בבעולה לכ"ג הוא משום דרק בבעולה לכ"ג כ"ע מודו דקידושין תופסין בה, אף ר"ע, אבל בשאר חייבי לאוין ועשה לא. (ולכאו' אזיל בשיטת הרמב"ם דבעולת עצמו הוי איסור כשאר איסורין, ואסור לקיימה מן התורה, וא"כ שפיר אין מקום לחלק בין איסור זה לשאר איסורים).

ב. בוגרת ומוכת עץ לא ישא ואם נשא נשוי,

אלמא סופה להיות בוגרת תחתיו וכו'

הק' הזכר יצחק (ס"ה, ב), אי אמרי' סברא זו לומר דאם נשא בוגרת הוי נשוי, א"כ מוכרח מזה דכל האיסור בעולה הוא בתחלת הנישואין, אבל אם כבר נשאה, אז יכול לקיימה, ומ"ש בעולת חבירו מבוגרת, הא סכ"ס הכל תלוי בשעת נישואין, ושוב מותר לקיימה. וביאר דבעצם יש ב' עניינים באיסור בעולה לכ"ג [וכ' שכן מבואר בתורת כהנים], יש איסור עשה, דהיינו לאו הבא מכלל עשה, וגם יש מצות עשה לישא בתולה, דהיינו דאם רוצה לישא אשה, יש עליו מצות עשה דוקא לישא בתולה (וכמו שציידו האחרונים לענין אכילה חוץ לסוכה, האם יש איסור עשה לאכול חוץ לסוכה, או דלמא כל פעם שרוצה לאכול יש עליו מצוה לאכול דוקא בסוכה, ואם לא עשה כן ביטל המצוה, אבל אין הפשט דעשה איסור עשה). וביאה, דמה דבוגרת אסורה לו, זהו רק שיש מצוה לישא בתולה, דאין לומר שיש איסור עשה לבעול בוגרת, שהרי סופה להיות בוגרת תחתיו, וא"כ ע"כ